

تحلیل جامع حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها در ایران

وحید شجاعی*، رمضانعلی افشارزاده، محمد حامی

۱-دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

۲-دانشجوی دکتری، گروه مدیریت ورزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

۳-دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

*نویسنده مسئول؛ ایمیل؛ shojaei.vahid@yahoo.com

چکیده

استعدادیابی و پرورش بازیکنان از سنین پایه موضوعی بسیار مهم است که به دلیل انتقال بازیکنان در سنین بزرگسال به باشگاه‌های دیگر؛ بایستی حقوقی برای باشگاه پرورش دهنده بازیکنان منتقل شده متصور بود تا فرایند بازیکن سازی و استعدادپروری در ورزش فوتبال به صورت مستمر ادامه یابد.

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد است. جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان مرتبط با موضوع به تعداد ۱۷ نفر بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند قضاوتی و مصاحبه‌ها به صورت نیمه‌ساختاریافته بود.

در الگوی نهایی؛ عوامل علی (مسائل و مشکلات قانونی، مسائل مربوط به شرایط بازیکن، عدم توجه و آگاهی از مقوله حق رشد، مسائل مربوط به عقد قرارداد) سبب توجه به پدیده محوری (عوامل شکست پرداخت حق رشد فوتبالیست‌ها در ایران) و راهبردهای استفاده از آن (هدف‌گذاری و تغییر رویه‌های موجود، شفاف‌سازی نحوه پرداخت و محاسبه حق رشد، آموزش و ایجاد آگاهی، بهره‌مندی بیشتر از مقررات و آیین‌نامه‌ها) با لحاظ عوامل مداخله‌گر (کم‌کاری‌های مسئولین مربوطه، استثنائات پرداخت حق رشد، رویه‌های نامناسب) و زمینه‌های موجود (حقوق و تعهدات رسانه‌ای، حقوق و تعهدات کارگزاران، حقوق و تعهدات باشگاه‌ها، حقوق و تعهدات مقتضی، حقوق و تعهدات مدیران) در تحقیق، پیامدهای مثبتی در (بهبود تصویرسازی بین‌المللی ورزش، بهبود مسائل حقوقی ورزش، توسعه ارتباطات ورزشی، توسعه فوتبال و توسعه وجهه سیاسی) به دنبال دارد.

باتوجه به نتایج حاصل از پژوهش پیشنهاد می‌شود مسئولین محترم فدراسیون فوتبال تلاش بیشتری در جهت آموزش و اطلاع‌رسانی بیشتر در جهت آشنایی با مصادیق گرامت رشد به بازیکنان و باشگاه‌های فوتبال داشته باشند و همچنین با برگزاری کارگاه‌های آموزشی به آموزش مقررات و آیین‌نامه‌های موجود در این زمینه بپردازند تا بتوان شاهد افزایش درآمدزایی در سطح باشگاه‌ها و افزایش نقل و انتقالات در سطح بین‌المللی باشیم

A comprehensive analysis of the right to growth (training compensation) of football players in Iran

Background and purpose: Talent search and development of players from the basic ages is a very important issue that due to the transfer of players in adult age to other clubs; Rights should be considered for the club that nurtures the transferred players so that the process of player development and talent development in football can continue continuously.

Method: The current research is based on qualitative approach and data-based theory. The statistical population of the research included 17 experts related to the subject. Sampling was purposeful and judgmental and interviews were semi-structured.

Found: in the final pattern; Causal factors (legal issues and problems, issues related to player conditions, lack of attention and awareness of the category of growth rights, issues related to the contract) cause attention to the central phenomenon (factors of failure to pay the growth rights of football players in Iran) and strategies of using It (targeting and changing the existing procedures, clarifying the method of paying and calculating the right to growth, training and creating awareness, benefiting more from the regulations and bylaws) in terms of intervening factors (deficiencies of the relevant officials, exceptions to the payment of the right to growth, inappropriate procedures) and the context existing (media rights and obligations, rights and obligations of brokers, rights and obligations of clubs, appropriate rights and obligations, rights and obligations of managers) in the research, positive consequences in (improving the international image of sports, improving legal issues of sports, developing sports communication , football development and political image development) follows.

Conclusion: According to the results of the research, it is suggested that the respected officials of the football federation should make more efforts to educate and provide more information in order to familiarize with the examples of growth compensation to football players and clubs, and also by holding training workshops to teach the

existing regulations and bylaws. in this field so that we can see an increase in income generation at the club level and an increase in transfers at the international level.

مقدمه

ورزش در کشورهای توسعه یافته به عنوان یک صنعت مهم مورد توجه قرار گرفته است (۱). اساساً ورزش های مختلفی در سراسر دنیا وجود دارد که یکی پرطرفدارترین ورزش ها در سراسر جهان با در نظر گرفتن این موضوع که توجه بخش زیادی از جامعه را در هنگام رقابت های مختلف به خود جلب می کند؛ ورزش فوتبال است (۲). بنابراین صنعت فوتبال به عنوان یکی از مهم ترین رشته های ورزشی است که تأثیر بسیار زیادی در ابعاد مختلف بر جوامع دارد؛ و موفقیت مالی و ورزشی در رشته فوتبال برای باشگاه ها و طرفداران اهمیت فراوانی دارد (۳).

در همین زمینه یکی از ابزارهای موفقیت باشگاه ها در ورزش رقابتی عصر جدید؛ موضوع پرورش استعدادها می باشد؛ که این مسئله برای اکثر باشگاه ها و مربیان، چه در باشگاه های حرفه ای و چه در باشگاه های غیر حرفه ای، جزء مهم ترین وظایف اصلی به منظور عملکرد مناسب در بازار رقابتی ورزش فوتبال به شمار می آید (۴). به نوعی اینطور به نظر می رسد که محافظت از آموزش ورزشکاران جوان و باشگاه های فوتبال پایه؛ یکی از شیوه های همبستگی بین باشگاه ها در ارتباط با بازار نقل و انتقالات فوتبال می باشد و همچنین توزیع مناسب منابع مالی بین باشگاه های فوتبال سبب ایجاد تعادل رقابتی در ورزش فوتبال می گردد (۵). به طور کلی کیفیت محتوای آموزشی در دوران کودکی و نوجوانی از عوامل مورد نیاز برای موفقیت در ورزش نخبگان است که این موضوع نشان از اهمیت باشگاه های ورزشی است که ورزشکاران در سنین پایه در آن رشد می کنند (۶). بنابراین فرایند کشف و پرورش ورزشکاران مستعد، یکی از مهم ترین موضوعاتی است که امروزه در ورزش حرفه ای مطرح است (۷).

علی‌رغم اهمیت پرورش استعدادها در ورزش حرفه‌ای؛ در برخی موارد بازیکنان بعد از رشد و شکوفایی در باشگاه پرورش یافته خود؛ در سال‌های بعد به صورت رایگان به باشگاه دیگری منتقل می‌شدند؛ که این موضوع نگرانی‌هایی را در زمینه دلسردی باشگاهها به پرورش بازیکنان مستعد سنین پایه پدیدار ساخت. چرا که باشگاهها قدرت خود را برای بازیکنانی که قراردادشان به پایان رسیده بود، از دست دادند و این موضوع دست بازیکنان را برای بستن قراردادهای جدید با سایر باشگاهها باز گذاشت. بدیهی است که باشگاهها می‌خواستند از خروج رایگان بازیکنان خود جلوگیری کنند و بسیاری از باشگاهها سعی کردند با بستن بازیکنان به قراردادهای طولانی‌تر و اجرای بندهایی در قراردادهای این کاهش قدرت را جبران کنند (۸). همچنین باشگاهها نمی‌توانستند در پایان قرارداد بازیکن آموزش دیده خود مبلغی را به عنوان انتقال از باشگاه مقصد یا بازیکن مورد نظر درخواست کنند (۹) برخی از کارشناسان نیز نگران بودند که با این سیستم، باشگاهها دیگر بازیکنان جوان را تربیت نکنند، زیرا می‌توانند این پول را پس‌انداز کنند و در عوض از باشگاههای دیگر بازیکن بخرند (۱۰). بنابراین باشگاههای مختلف فوتبال در سطح جهان، این مشکل را با فیفا در میان گذاشتند و از آنها خواستند مقررات نقل و انتقالاتی را ایجاد کنند که این مشکل را برطرف کند و حق باشگاهها را در هنگام انتقال بازیکنان به باشگاههای دیگر تضمین کند (۱۱).

تقریباً اکثر بازیکنان حرفه‌ای سابقه‌ی حضور در یک باشگاه غیر حرفه‌ای را دارند که این موضوع نشان می‌دهد اکثر بازیکنان باید از یک باشگاه غیر حرفه‌ای به یک باشگاه حرفه‌ای منتقل شوند (۱۲). بنابراین با در نظر گرفتن انتقال بازیکنان مستعد به باشگاههای دیگر و مسئله غرامت آموزش؛ راه‌حل فیفا برای این حل مشکل، صدور مقرراتی بود که باشگاهها را قادر می‌ساخت تا با استفاده غرامت آموزش؛ از حداقل حق خود در قبال انتقال بازیکنان آموزش دیده خود به دیگر باشگاهها بهره‌مند شوند (۸). بنابراین پرداخت غرامت آموزش زمانی پدیدار می‌شود که باشگاهی روی تربیت بازیکنان جوان سرمایه‌گذاری کرده است و متوجه می‌شود که یک ستاره نوظهور می‌خواهد شانس خود را در باشگاه دیگری امتحان کند (۱۳).

اساساً غرامت آموزش یکی از بندهای قانون نقل و انتقالات فوتبال می‌باشد که چند سالی است برخی مدیران باشگاهها با اتکا بر این موضوع؛ مبالغی از باشگاههایی که بازیکنان جوان را به خدمت می‌گیرند دریافت می‌کنند (۱۴). همچنین غرامت آموزشی یک مکانیزم در قوانین فیفا است که به منظور پاداش دادن به باشگاهها برای بازیکنان در حال توسعه می‌باشد. باشگاهها حق دارند برای بازیکنان جوانی که بعداً باشگاه را ترک می‌کنند، غرامت آموزش دریافت کنند. چراکه در غیر این صورت باشگاهها انگیزه کمتری برای هزینه‌کردن در راستای رشد جوانان خواهند داشت، زیرا بازیکنان آنها می‌توانند بدون هیچ هزینه‌ای باشگاه را ترک کنند (۱۵). فیفا اعتقاد دارد افراد زیر ۲۳ سال آموزش پذیر هستند و وقتی در این سن بازیکنان به باشگاه دیگری می‌روند بابت آموزش‌هایی که دیده اند باید به باشگاه قدیم پول پرداخت شود که به «غرامت آموزشی» مشهور است (ورزش ۳؛ کد خبر: ۱۶۱۷۱۹۰). بنابراین غرامت آموزش یک

پیشرفت اخیر در فوتبال مدرن است و می‌توان آن را به عنوان پرداخت مالی به باشگاه سابق یک بازیکن در هنگام امضای جدیدترین قرارداد خود با یک باشگاه حرفه‌ای یا هر انتقال تا تولد ۲۳ سالگی بازیکن توصیف کرد. به نوعی هر باشگاه فوتبالی که از سن ۱۲ سالگی بازیکنی را تربیت می‌کند تا زمانی که بازیکن ۲۱ ساله می‌شود و بازیکن به صورت رایگان باشگاه را با امضانکردن قرارداد جدید ترک می‌کند، باشگاه مستحق دریافت غرامت در قبال تحصیلات و تمرینات ارائه شده به بازیکن است (۱۶). بنابراین منطق سیستم غرامت تمرینی فیفا این است که اطمینان حاصل شود باشگاه‌های آموزش‌دهنده بازیکنان فوتبال به اندازه کافی برای تلاش‌ها و هزینه‌هایی که برای آموزش بازیکنان جوان خود سرمایه‌گذاری کرده‌اند، پاداش می‌گیرند (۱۷).

در سال‌های گذشته با پرونده‌های زیادی در اتاق حل اختلاف فیفا و دادگاه داوری ورزش در خصوص پرداخت غرامت آموزش مواجه بوده‌ایم (۱۸). اما غرامت برای آموزش بازیکنان جوان برای اولین بار در مورد دو باشگاه لیون و نیوکاسل یونایتد در ارتباط با انتقال اولیویه برنارد مطرح شد (۱۹). در نتیجه این پرونده، فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا) قوانینی را تصویب کرد که براساس آن باشگاه مقصد و نه بازیکنان غرامت را می‌پردازند (ماده ۷ مقررات نقل و انتقال بازیکنان فیفا).

سازوکار غرامت تمرینی توسط فیفا به عنوان تصمیمی در مورد تعادل مالی بین باشگاه‌های فوتبال در موارد نقل و انتقال بازیکنان ایجاد شد و غرامت تمرینی ماهیت اجباری دارد و باشگاه‌ها باید آن را تحت دو شرط پرداخت کنند که منحصراً مربوط به نقل و انتقالات است و در مقررات وضعیت و نقل و انتقال بازیکنان آمده است (۲۰). همچنین فدراسیون بین‌المللی فوتبال (فیفا) یک سیستم دقیق برای پرداخت غرامت آموزش ایجاد کرده است که با اعطای غرامت مالی به باشگاه‌هایی که در آموزش بازیکنان جوان سرمایه‌گذاری کرده‌اند، تربیت و پرورش بازیکنان جوان را تشویق می‌کند. مقررات فیفا در مورد وضعیت نقل و انتقال بازیکنان بیان می‌کند که یک بازیکن بین ۱۲ تا ۲۳ سال، زمانی که برای اولین بار به عنوان یک بازیکن حرفه‌ای به باشگاه دیگری منتقل می‌شود؛ باشگاه مقصد موظف است حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز مبلغ غرامت آموزش را پرداخت نماید (۲۱). اما به منظور دریافت غرامت آموزش از سوی باشگاه رعایت برخی نکات حائز اهمیت است. مثلاً باشگاه سابق که مدعی غرامت آموزش است، موظف می‌باشد ظرف حداکثر ۲ سال ادعای خود را به فیفا تسلیم کند، در صورت عدم وجود آن، باشگاه از حق خود برای دریافت غرامت آموزش محروم خواهد شد (۸). همچنین یکی دیگر از موارد مهم، انعقاد قراردادهایی است که مواردی همچون طرفین قرارداد، مبلغ قرارداد، مدت قرارداد، شروط ضمن آن و الزامات قراردادی به طور شفاف بیان شده است. همچنین همانطور که بیان شد؛ مقررات فیفا مقرر می‌دارد که غرامت آموزش، به‌عنوان یک قاعده کلی، تا سن ۲۳ سالگی قابل پرداخت است. با این حال، استحقاق مربوطه محدود به دوره تمرینی است که تا سن ۲۱ سالگی متحمل می‌شود، مگر اینکه مشخص شود که بازیکن دوره تمرینی خود را قبل از این سن خاتمه داده است، در این صورت

گرامت به مدت زمانی بین ۱۲ سالگی و زمانی که تمرینات بازیکن به طور موثر خاتمه یافته است، محدود می‌شود (۲۲).

در جمع‌بندی مطالب بیان شده می‌توان بیان کرد؛ با توجه به اهمیت اجتماعی فعالیت‌های ورزشی و به ویژه فوتبال در اتحادیه اروپا، موضوع تشویق، جذب و آموزش بازیکنان جوان باید به عنوان مسئله‌ای قانونی پذیرفته شود و چشم‌انداز دریافت هزینه‌های آموزشی احتمالاً باشگاه‌های فوتبال را به جستجوی استعدادهای جدید تشویق می‌کند و سبب تربیت و پرورش بازیکنان جوان می‌گردد (۱۶). همچنین سازوکارهای حمایت‌کننده از توزیع پول بین ثروتمندترین و کوچک‌ترین باشگاه‌ها، از جمله باشگاه‌های آماتور، زیربنای سازمان فعلی ورزش در اتحادیه اروپا می‌باشد که شرایط رقابتی ورزش را عادلانه‌تر می‌سازد (۲۳). در همین راستا لاسکوفسکی (۲۰۱۹) (۲۴)، در پژوهش خود بیان کرد: نبود چارچوب همبستگی فینانسی و عدم دریافت گرامت آموزش، سبب نبود تعادل رقابتی بین باشگاه‌های فوتبال شرکت‌کننده در فوتبال سازمان یافته و عدم تشویق کارآمد و سیستماتیک برای آموزش و پرورش بازیکنان جوان توسط باشگاه‌های فوتبال می‌شود.

بنابراین با توجه به موارد بیان شده می‌توان بیان کرد؛ موضوع گرامت آموزش در فوتبال حرفه‌ای، موضوعی مهم است که باشگاه‌های خارجی و به خصوص اروپایی، به خوبی از این موضوع استفاده می‌کنند اما این مسئله به خوبی در کشور ما مدیریت نشده است و باشگاه‌های ایرانی معمولاً در زمینه انتقال بازیکنان پرورش یافته خود به باشگاه‌های داخلی و یا خارجی دیگر بی‌بهره بوده‌اند. قربانی و همکاران (۲۰۲۴) (۲۵)، در پژوهش خود بیان کردند: جذب به برنامه‌های مدیریت استعداد فوتبال، پرورش و توسعه عمومی (پایه)، ارزیابی عمومی، پرورش و توسعه تخصصی (توسعه استعداد)، ارزیابی و شناسایی و انتخاب استعدادهای، پرورش و توسعه حرفه‌ای، ارزیابی و شناسایی و انتخاب بازیکنان حرفه‌ای، بکارگیری به عنوان بازیکن حرفه‌ای، حفظ و تأمین بازیکنان حرفه‌ای، پرورش و توسعه بازیکنان حرفه‌ای، ارزش آفرینی بازیکنان حرفه‌ای، حمایت بازیکنان حرفه‌ای، بکارگیری بعد رهایی از بازیکنی فوتبال و همچنین شرایط سنی، نقش تاثیرگذاری در مدیریت استعداد فوتبال ایران دارد. از محدود پژوهش‌های داخلی انجام شده در زمینه گرامت آموزش، زارع آبندانسری و همکاران (۲۰۲۲) (۲۶)، در پژوهش خود بیان کردند: پرورش نخبگان و استفاده از درآمدزایی حق رشد بازیکنان به منظور نقل و انتقال به سایر باشگاه‌ها، یکی از مهارت‌های استراتژیک مدیران در زمینه درآمدزایی باشگاه‌های فوتبال می‌باشد. مهدی‌پور و همکاران (۲۰۲۲) (۲۷)، در پژوهش خود بیان کردند: چنانچه اجرای راهبردهای استقرار آکادمی و مرکز استعدادیابی فوتبال، پشتیبانی مالی از استعدادیابی، تعیین شاخص‌های استعدادیابی فوتبال و توسعه تعاملات و مراودات محقق شود؛ نتایج و پیامدهایی از قبیل شناسایی استعدادهای، پشتوانه‌سازی در بازیکنان فوتبال، پایدارسازی و استمرار افتخارات و توسعه فوتبال پایه را در پی خواهد داشت.

در همین راستا باشگاه استقلال از محدود باشگاه‌های ایرانی است که در زمینه دریافت غرامت آموزش به خوبی عمل کرده است و از انتقال بازیکنانی نظیر سید مجید حسینی و الهیار صیادمنش به باشگاه‌های خارجی؛ درآمد قابل توجهی را از غرامت آموزش این بازیکنان کسب کرده است. البته باشگاه ذوب‌آهن اصفهان نیز در زمان مدیریت سعید آذری، موفق شد با شکایت از باشگاه روسی روبین کازان در دادگاه حکمیت ورزش، غرامت ۳۰۰ هزار یورویی به اضافه خسارت تاخیر و همچنین هزینه دادرسی دریافت نماید که در فوتبال ایران بی‌سابقه بود. به‌رحال دیگر باشگاه‌های ایرانی با وجود شکایت از برخی باشگاه‌ها در زمینه غرامت آموزش بازیکنان پرورش‌یافته خود؛ پرداختی به آنان صورت نگرفته است و این ضعف مراجع قضایی فدراسیون فوتبال است که نمی‌تواند آرای خود را به خوبی به مرحله اجرا بگذارند. به نظر می‌رسد برای جافتادن این قانون نوپا و مفید برای فوتبال پایه، نیاز به جدی‌گرفتن و اجرای قانون به بهترین نحو ممکن است. وجود برخی قوانین فدراسیون جهانی فوتبال و اجرای آن در فدراسیون فوتبال ایران، می‌تواند ما را در زمینه حق رشد به استانداردهای اروپایی نزدیک کند. در همین راستا پژوهش حاضر سعی دارد با نگاهی تخصصی به موضوع مورد بحث؛ مشکلات موجود در زمینه دریافت غرامت آموزش را برطرف و با ارائه راهکارهای موثر در این زمینه، مسیر مطلوب رشد و توسعه فوتبال در کشور ایران را فراهم سازد.

روش

پژوهش حاضر با روش تحلیل کیفی و مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد^۱ است. جامعه آماری پژوهش شامل: اعضای هیئت علمی دانشگاه در گروه مدیریت ورزشی و حقوق، متخصصین حوزه حقوق ورزش، اعضای هیئت رئیسه فدراسیون فوتبال، اعضای کمیته انضباطی فدراسیون فوتبال، مدیرعامل، سرمربی و بازیکنان باشگاه‌های لیگ برتری، کارگزاران فوتبال؛ در مجموع به تعداد ۱۷ نفر انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و از نوع قضاوتی بود. در گزینش نمونه‌های آماری از افرادی استفاده شد که با موضوع مورد مطالعه پژوهش ارتباط مستقیمی داشتند.

به‌منظور رعایت کردن اصول و ضوابط اخلاقی؛ پیش از آغاز تمامی مصاحبه‌ها از افراد شرکت‌کننده اجازه گرفته شد تا تمامی مراحل انجام مصاحبه به صورت کامل توسط تلفن همراه ضبط شود و در همین زمینه چنانچه در انجام مصاحبه‌ای، شرکت‌کنندگان اجازه ضبط فرایند مصاحبه را به پژوهشگران ندادند؛ این اجازه از آنان گرفته شد که جریان مصاحبه به صورت کامل و به وسیله قلم بر روی کاغذ نوشته شود. بدین منظور از ۱۷ مصاحبه‌ای که با شرکت‌کنندگان در پژوهش انجام گرفت، تعداد ۱۵ مصاحبه با اجازه مصاحبه‌شوندگان به صورت کامل ضبط و تعداد ۲ مصاحبه نیز با اجازه‌ی آنان به وسیله‌ی قلم بر روی کاغذ نوشته شد.

¹ Grounded Theory

در نهایت مصاحبه‌ها به صورت نیمه‌ساختاریافته و تا اشباع نظری (مصاحبه شماره ۱۷) انجام شد. پس از تایپ تمامی مصاحبه‌ها؛ مراحل کدگذاری توسط نرم افزار مکس کیودا ۲۰۲۰ صورت گرفت. مطابق با نظریه استراس و کوربین (۱۹۹۸)، ضمن تعیین پدیده محوری، کدها و مقالات استخراج شده در شرایط علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها جایگذاری شدند و با کدگذاری انتخابی ارتباط بین این عوامل تعیین شد. چهار معیار (مقبولیت، انتقال‌پذیری، تاییدپذیری و قابلیت اطمینان) برای پژوهش کیفی می‌باشد و معیارهایش با چهار معیار متعارف در پژوهش کمی (روایی درونی و بیرونی، پایایی و عینیت) پیوند داده شده‌اند، که این چهار معیار در پژوهش حاضر بررسی و تایید شدند (کوبا و لینکن، ۱۹۹۴). بدین منظور برای اعتبار از منابع موجود، ارسال متن مصاحبه، کدهای استخراج شده برای برخی از شرکت‌کنندگان در پژوهش ارسال و از نظرات آنان استفاده شد. به منظور انتقال‌پذیری، از طریق مستندسازی برای دیگر محققین، گزارش جمعیت‌شناختی، تجربه نمونه‌ها و گزارش محیط پژوهش استفاده شد. به منظور قابلیت اعتماد، از درصد توافق بین دو کدگذار استفاده شد و درصد توافق طبق جدول زیر ۸۲٪ گزارش شد.

$$\text{درصد پایایی} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 2}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

جدول ۱- نتایج بررسی پایایی دو کدگذار

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	درصد پایایی
۳	۳۱	۱۳	۵	۸۳/۸۷٪
۶	۲۸	۱۱	۴	۷۸/۵۷٪
۱۲	۲۸	۱۲	۴	۸۵/۷۱٪
کل	۸۷	۳۶	۱۳	۸۲/۷۱٪

در نهایت به منظور تاییدپذیری پژوهش، از نظرات چند نفر از اساتید گروه مدیریت ورزشی که خارج از فرایند مصاحبه‌ها بودند استفاده گردید و نظرات آنان اعمال گردید.

یافته

در این بخش، مجموعه اطلاعات نمونه‌های شرکت‌کننده در پژوهش در جدول شماره ۱ ارائه شده است. این جدول شامل اطلاعات جنسیت، تخصص و سمت نمونه‌های پژوهش می‌باشد.

جدول ۱. اطلاعات مشارکت‌کنندگان در پژوهش

خبرگان	سمت/ تخصص	جنسیت
۱	عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	مرد

۲	عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	مرد
۳	عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	مرد
۴	عضو هیئت علمی گروه مدیریت ورزشی	زن
۵	عضو هیئت علمی گروه حقوق	مرد
۶	متخصص حوزه حقوق ورزش	مرد
۷	عضو هیئت رئیسه فدراسیون فوتبال	مرد
۸	عضو هیئت رئیسه فدراسیون فوتبال	مرد
۹	عضو کمیته انضباطی فدراسیون فوتبال	مرد
۱۰	عضو کمیته انضباطی فدراسیون فوتبال	زن
۱۱	مدیرعامل باشگاه لیگ برتری	مرد
۱۲	مدیرعامل باشگاه لیگ برتری	مرد
۱۳	سر مربی باشگاه لیگ برتری	مرد
۱۴	بازیکن باشگاه لیگ برتری	مرد
۱۵	بازیکن باشگاه لیگ برتری	مرد
۱۶	کارگزار فوتبال	مرد
۱۷	کارگزار فوتبال	مرد

به منظور تحلیل داده‌ها پس از کدگذاری متن تمامی مصاحبه‌ها، با کدگذاری باز ۶۶ کد اولیه و با کدگذاری محوری (مفهوم) ۱۹ کد ثانویه شناسایی شدند که در قالب کدگذاری انتخابی در ۵ مقوله شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، عوامل مداخله‌گر، راهبردها و پیامدهای تحلیل تحلیل جامع حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران، تقسیم‌بندی شدند.

شرایط علی عدم پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران

شرایط علی، شرایطی هستند که سبب ایجاد و نیاز به توسعه پدیده محوری می‌شوند. در این زمینه، ۱۳ کد به عنوان شرایط علی عدم پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران شناسایی شدند. کدهای مربوط، در چهار مفهوم مسائل و مشکلات قانونی، مسائل مربوط به شرایط بازیکن، عدم توجه و آگاهی از مقوله حق رشد و مسائل مربوط به عقد قرارداد قرار گرفتند. کدها و مفاهیم شرایط علی در جدول ۲ نمایش داده شده است.

جدول ۲. کدها و مفاهیم شرایط علی عدم پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها

مقوله کلی	مفهوم	کد
شرایط علی		عدم آشنایی باشگاه‌ها یا بازیکنان با آیین‌نامه‌های فدراسیون‌های جهانی و ملی
		بی‌توجهی به مقررات و نقض قوانین توسط باشگاه‌ها

عدم پرداخت مبلغی تحت عنوان سازوکار در نقل و انتقالات بازیکن در فوتبال داخلی	مسائل و مشکلات قانونی
عدم توجه به زمان اولین عقد قرارداد حرفه‌ای بازیکن	مسائل مربوط به شرایط بازیکن
عدم توجه به وضعیت بازیکن حرفه‌ای نظیر: انتقال تا قبل از پایان فصل ۲۳ سالگی بازیکن	
عدم توجه به بازه سنی که بازیکن مشمول دریافت حق رشد می‌شود (۱۲ تا ۲۳ سال)	
عدم توجه به پرداخت حق آموزش به باشگاه‌های تعلیم دهنده بازیکن	عدم توجه و آگاهی از مقوله حق رشد
عدم آگاهی باشگاهها و بازیکنان بین غرامت حق آموزش و سازوکار همبستگی	
عدم آگاهی باشگاهها و بازیکنان به پرداخت سهم همبستگی به فدراسیون کشوری در صورت عدم اثبات ارتباط بین بازیکن حرفه‌ای و باشگاه‌هایی که به او آموزش داده پس از ۱۸ ماه از انتقال بازیکن	مسائل مربوط به عقد قرارداد
عدم بهره‌وری از افراد خبره و آشنا در مباحث مربوط	
نبود مدیران تخصصی حوزه حقوق ورزش در باشگاهها و فدراسیون فوتبال	
کمبود مدیران آشنا به زبان‌های بین‌المللی در باشگاه‌های فوتبال و فدراسیون فوتبال	
عدم آشنایی در زمینه عقد قراردادهای ورزشی	

شرایط زمینه‌ای عدم پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها

شرایط زمینه، شامل مجموعه‌ای از متغیرها و مقوله‌های خاصی‌اند که بر پدیده محوری و راهبردهای آن تاثیر می‌گذارند. در این زمینه، ۹ کد به عنوان شرایط زمینه‌ای عدم پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران شناسایی شدند. کدهای مربوط، در سه مفهوم؛ نبود پشتیبانی و اهداف آموزشی، مسائل موجود در سطح باشگاه‌ها، نبود قوانین و رویه‌های مشخص قرار گرفتند. کدها و مفاهیم شرایط زمینه‌ای در جدول ۳ نمایش داده شده است.

جدول ۳. کدها و مفاهیم شرایط زمینه‌ای عدم پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران

مقوله کلی	مفهوم	کد
	نبود پشتیبانی و اهداف آموزشی	نبود حمایت از باشگاه‌های پایه و سازنده بازیکنان فوتبال نبود سیستم جامع غرامت آموزش در داخل کشور آشنا نبودن برخی از مدیران رده بالای کمیته‌های مربوطه با جزئیات موضوع غرامت آموزش
	مسائل موجود در سطح باشگاه‌ها	عدم جامعیت و برخورداری باشگاه‌های فوتبال داخل کشور از حق غرامت آموزش پاییند نبودن برخی از باشگاه‌های حرفه‌ای به پرداخت غرامت آموزش به باشگاه‌های پایه داخلی عدم دریافت بهره تجاری و اقتصادی باشگاه‌های پایه در ازای بازیکن‌سازی

عدم آگاهی باشگاهها از جریمه‌های دیرکردی در ارتباط با عدم پرداخت حق رشد به باشگاه پرورش‌دهنده با گذشت همراه از عقد قرارداد	نبود قوانین و رویه‌های مشخص
بی‌توجهی به مقررات و نقض قوانین توسط کارگزاران فوتبالی و بازیکنان	
عدم برخورداری از قوانین سختگیرانه و شفاف موضوع غرامت آموزش در داخل کشور	

عوامل مداخله‌گر عدم پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران

عوامل مداخله‌گر، عواملی هستند که همراه با شرایط زمینه‌ای، عوامل عدم پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران را تحت تاثیر قرار می‌دهند. در این زمینه، ۱۰ کد به عنوان عدم پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران شناسایی شدند. کدهای مربوط، در سه مفهوم کم‌کاری‌های مسئولین مربوطه، استثنائات پرداخت حق رشد و رویه‌های نامناسب قرار گرفتند. کدها و مفاهیم عوامل مداخله‌گر در جدول ۴ نمایش داده شده است.

جدول ۴. کدها و مفاهیم عوامل مداخله‌گر عدم پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران

مقوله کلی	مفهوم	کد
شرایط مداخله‌گر	کم‌کاری‌های مسئولین مربوطه	توجه کمتر فدراسیون فوتبال به مسئله حق رشد و آموزش بازیکنان
		عدم نظارت فدراسیون فوتبال به مساله دریافت و پرداخت حق رشد و آموزش بازیکنان از سوی باشگاهها
		عدم توجه و کم‌کاری کمیته انضباطی فدراسیون فوتبال در ارتباط با عملکرد باشگاهها در زمینه پرداخت حق رشد بازیکنان
شرایط مداخله‌گر	استثنائات پرداخت حق رشد	فسخ قرارداد یکطرفه توسط بازیکنان بدون دلیل و شرایط موجه
		انتقال بازیکن به دو رده (لیگ) پایین‌تر از رقابت‌های داخلی
		تغییر وضعیت بازیکن حرفه‌ای در هنگام انتقال به آماتور
		منحل شدن یا ورشکستگی باشگاه‌های ذی‌نفع دریافت حق رشد
رویه‌های نامناسب	رویه‌های نامناسب	عدم تعهد بازیکنان و باشگاهها به پرداخت غرامت آموزش
		عدم جریمه باشگاه‌های خاطی به علت پرداخت نکردن غرامت آموزش
		ناتوانی در برقراری ارتباط بین بازیکن و باشگاه‌هایی که مسئولیت آموزش وی را برعهده داشته‌اند در ارتباط با پرداخت حق‌الزحمه

راهبردهای تحلیل پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران

راهبردها، استراتژی‌هایی هستند که در واکنش به پدیده محوری و تحت تاثیر عوامل مداخله‌گر و شرایط زمینه‌ای اتخاذ می‌شوند. در این زمینه، ۱۸ کد به عنوان راهبردهای تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران شناسایی شدند. کدهای مربوط، در چهار مفهوم؛ هدف‌گذاری و تغییر رویه‌های موجود، شفاف‌سازی نحوه پرداخت و محاسبه حق رشد، آموزش و ایجاد آگاهی، بهره‌مندی بیشتر از مقررات و آیین‌نامه‌ها قرار گرفتند. کدها و مفاهیم راهبردها در جدول ۵ نمایش داده شده است.

جدول ۵. کدها و مفاهیم راهبردهای تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌یست‌ها در ایران

مقوله کلی	مفهوم	کد
	هدف‌گذاری و تغییر رویه‌های موجود	تربیب باشگاه‌ها و آکادمی‌های فوتبال به پرورش استعدادها
		معرفی بازیکنان نخبه به جامعه فوتبال از سوی باشگاه‌های پایه
		جریمه باشگاه‌های خاطی در زمینه عدم پرداخت گرامت آموزش
		استفاده از ابزارهای رسانه‌ای در جامعیت یافتن موضوع گرامت آموزش
		استفاده از مدیران آشنا به گرامت آموزش در باشگاه‌های فوتبال
	شفاف‌سازی نحوه پرداخت و محاسبه حق رشد	تاکید بر مسئولیت باشگاه گیرنده بازیکن جدید در محاسبه میزان سهم مشارکت به باشگاه یا باشگاه‌های پیشین
		تاکید بر مسئولیت باشگاه گیرنده بازیکن جدید در تعیین زمان و نحوه پرداخت سهم مشارکت به باشگاه یا باشگاه‌های پیشین
		یاری رساندن بازیکن در ایفای تعهدات باشگاه در ارتباط با تعیین سهم و پرداخت مبلغ حق رشد و سازوکار همبستگی
		کمک و بهره‌مندی از تاریخچه بازی در شناسنامه فوتبالی بازیکن برای تعیین سهم و پرداخت مبلغ حق رشد و سازوکار همبستگی
راهبردها	آموزش و ایجاد آگاهی	راهنمایی و آموزش اخلاق حرفه‌ای به باشگاه‌ها
		راهنمایی و آموزش در ارتباط با نحوه دریافت حق رشد
		راهنمایی و آموزش در ارتباط با نحوه تنظیم قراردادهای ورزشی
	بهره‌مندی بیشتر از مقررات و آیین‌نامه‌ها	توجه به بحث حق رشد ورزشکاران طبق ماده ۲۰ از فصل هفتم مقررات نقل و انتقال بازیکنان فیفا
		توجه به بحث حق رشد ورزشکاران طبق آیین نامه مصوب فدراسیون فوتبال
		آموزش استثنائات حق رشد طبق ماده ۲۳ قوانین نقل و انتقال فیفا
		آموزش مهلت پرداخت حق رشد طبق بند ۵ از ماده ۲۴ آیین نامه نقل و انتقال و تعیین وضعیت بازیکنان
		آموزش مهلت پرداخت حق رشد طبق ماده سوم از پیوست ۴ آیین نامه نقل و انتقال فیفا
		آموزش پرداخت سازوکار همبستگی با توجه به مقررات بین‌المللی نظیر آیین نامه نقل و انتقال و تعیین وضعیت بازیکنان فدراسیون جهانی فوتبال و ماده ۲۱ این آیین نامه

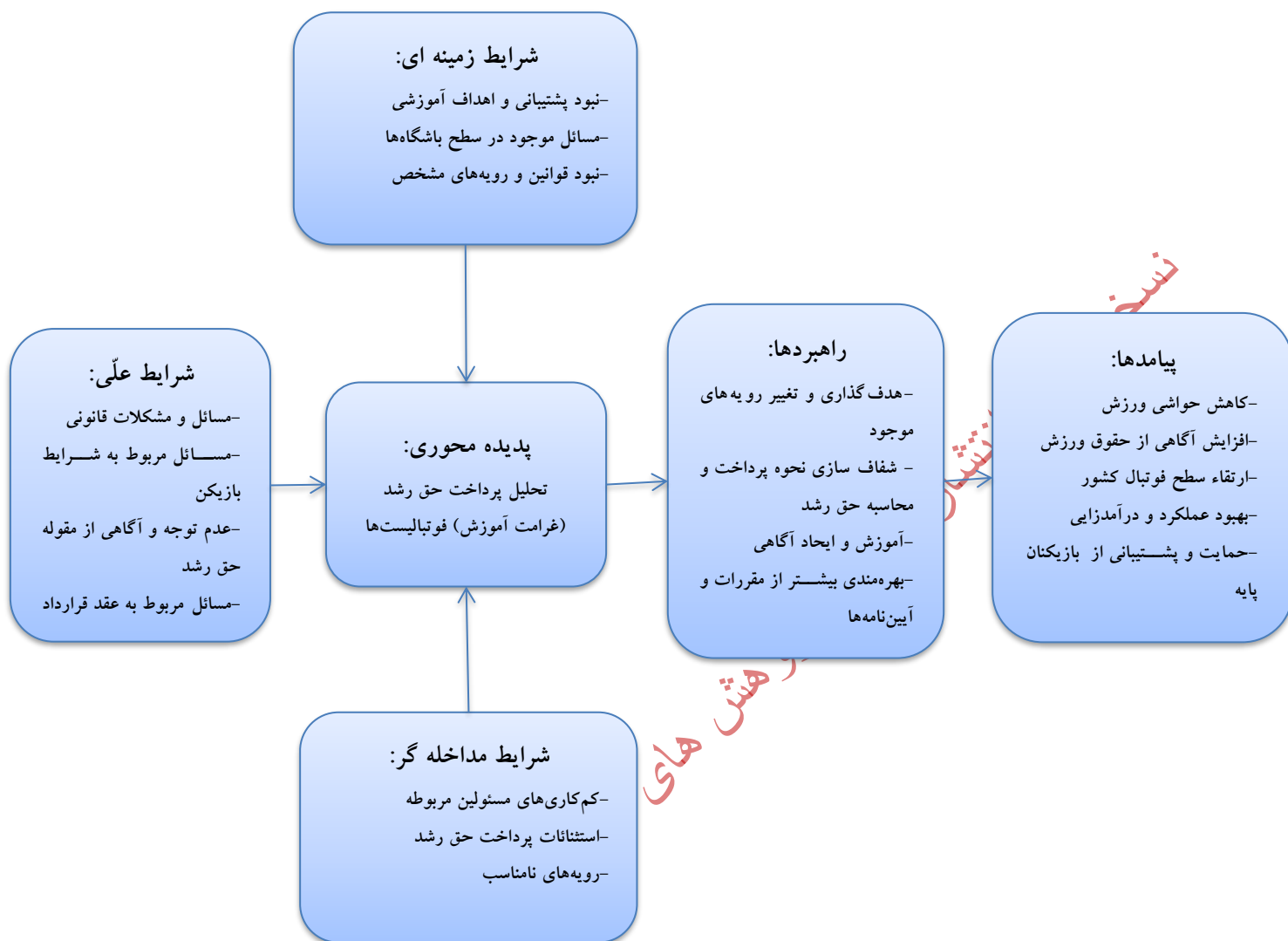
پیامدهای تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها در ایران

پیامدها، نتایج اجرای راهبردهای تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها در ایران است. در این زمینه، ۱۶ کد به عنوان پیامدهای تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها در ایران شناسایی شدند. کدهای مربوط، در پنج مفهوم؛ کاهش حواشی ورزش، افزایش آگاهی از حقوق ورزش، ارتقاء سطح فوتبال کشور، بهبود عملکرد و درآمدزایی، حمایت و پشتیبانی از بازیکنان پایه قرار گرفتند. کدها و مفاهیم پیامدها در جدول ۶ نمایش داده شده است.

جدول ۱: پیامدهای تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها در ایران

مقوله کلی	مفهوم	کد	
پیامدها	کاهش	کاهش حاشیه‌های نقل و انتقال بازیکنان به باشگاه‌ها	
	حواشی	کاهش دعوی حقوقی باشگاه‌ها در زمینه نقل و انتقال بازیکنان به باشگاه‌های دیگر	
	ورزش	کاهش درگیری‌های رسانه‌ای مدیران باشگاه‌ها در شبکه‌های رسانه‌ای و مطبوعات	
	افزایش آگاهی از حقوق ورزش	مشخص شدن چارچوب حقوقی کارآمد به منظور بهره‌مندی باشگاه‌ها از موضوع گرامت آموزش	
	افزایش دانش حقوقی مدیران، بازیکنان، کارگزاران در ارتباط با موضوع گرامت آموزش	افزایش دانش حقوقی مدیران، بازیکنان، کارگزاران در ارتباط با موضوع گرامت آموزش	
	ارتقاء سطح فوتبال کشور	افزایش میزان قدرت رقابت عادلانه باشگاه‌ها با یکدیگر	افزایش میزان قدرت رقابت عادلانه باشگاه‌ها با یکدیگر
		افزایش سطح کیفیت لیگ‌ها و رقابت‌های داخلی	افزایش سطح کیفیت لیگ‌ها و رقابت‌های داخلی
		رشد کمی و کیفی رقابت‌های پایه	رشد کمی و کیفی رقابت‌های پایه
	بهبود عملکرد و درآمدزایی	افزایش کسب افتخار و ارزش برای کشور با درخشش لژیونرها در لیگ‌های خارجی	افزایش کسب افتخار و ارزش برای کشور با درخشش لژیونرها در لیگ‌های خارجی
		افزایش ورود ارز به داخل کشور با انتقال بازیکنان پرورش یافته به باشگاه‌های خارجی	افزایش ورود ارز به داخل کشور با انتقال بازیکنان پرورش یافته به باشگاه‌های خارجی
		افزایش انگیزه باشگاه‌های بازیکن‌ساز به منظور پرورش استعدادها از سنین پایه	افزایش انگیزه باشگاه‌های بازیکن‌ساز به منظور پرورش استعدادها از سنین پایه
	حمایت و پشتیبانی از بازیکنان پایه	ورود موضوع گرامت آموزش به درآمدهای مستمر و ثابت باشگاه‌ها در طول فصول مختلف	ورود موضوع گرامت آموزش به درآمدهای مستمر و ثابت باشگاه‌ها در طول فصول مختلف
		افزایش تعهد باشگاه‌ها در قبال پرداخت گرامت آموزش بازیکنان	افزایش تعهد باشگاه‌ها در قبال پرداخت گرامت آموزش بازیکنان
		افزایش محافظت از بازیکنان سنین پایه	افزایش محافظت از بازیکنان سنین پایه
			افزایش میزان دستمزد بازیکنان سنین پایه در باشگاه‌های فوتبال
			معرفی بازیکنان توانمند و مستعد به تیم‌های باشگاهی با مدنظر قراردادادن حقوق باشگاه مبدا

در شکل ۱ الگوی نهایی حاصل از یافته‌های پژوهش نشان داده شده است.

شکل ۱. الگوی نهایی تحلیل جامع حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها در ایران

بحث و نتیجه‌گیری:

هدف کلی از انجام این پژوهش تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها می‌باشد. بر اساس نتایج تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه، تحلیل عوامل پرداخت حق رشد در قالب ابعاد ۵ گانه، شامل شرایط علی (۴ مفهوم)، شرایط زمینه‌ای (۳ مفهوم)، شرایط مداخله‌گر (۳ مفهوم)، راهبردها (۴ مفهوم)، پیامدها (۵ مفهوم) می‌باشد. نتایج بدست آمده ۴ مفهوم؛ مسائل و مشکلات قانونی، مسائل مربوط به شرایط بازیکن، عدم توجه و آگاهی از مقوله حق رشد و مسائل مربوط به عقد قرارداد را در ارتباط با شرایط علی، ۳ مفهوم؛ نبود پشتیبانی و اهداف آموزشی، مسائل موجود در سطح باشگاه‌ها و نبود قوانین و رویه‌های مشخص در ارتباط با عوامل زمینه‌ای، ۳ مفهوم؛ کم‌کاری‌های مسئولین مربوطه، استثنائات پرداخت حق رشد و رویه‌های نامناسب در ارتباط با عوامل مداخله‌گر، ۴ مفهوم؛ هدف‌گذاری و تغییر رویه‌های موجود، شفاف‌سازی نحوه پرداخت و محاسبه حق رشد، آموزش و ایجاد آگاهی و بهره‌مندی بیشتر از مقررات و آیین‌نامه‌ها را در ارتباط با

راهبردها و در نهایت ۵ مفهوم؛ کاهش حواشی ورزش، افزایش آگاهی از حقوق ورزش، ارتقاء سطح فوتبال کشور، بهبود عملکرد و درآمدزایی و حمایت و پشتیبانی از بازیکنان پایه در ارتباط با پیامدهای تحلیل پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌ها شناسایی شدند. نتایج همسو با نتایج یافته‌های راستا لاسکوفسکی (۲۰۱۹) (۲۴)، می‌باشد؛ راستا لاسکوفسکی (۲۰۱۹)، در پژوهش خود بیان کرد: نبود چارچوب همبستگی فیفا و عدم دریافت گرامت آموزش، سبب نبود تعادل رقابتی بین باشگاه‌های فوتبال شرکت‌کننده در فوتبال سازمان‌یافته و عدم تشویق کارآمد و سیستماتیک برای آموزش و پرورش بازیکنان جوان توسط باشگاه‌های فوتبال می‌شود.

عوامل تاثیرگذار بر پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌ها، عواملی هستند که بر پدیده مرکزی تأثیر می‌گذارند، این عوامل تاثیرگذار مشتمل بر چهار مفهوم اصلی؛ مسائل و مشکلات قانونی، مسائل مربوط به شرایط بازیکن، عدم توجه و آگاهی از مقوله حق رشد و مسائل مربوط به عقد قرارداد می‌باشد. مسائل و مشکلات قانونی مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ عدم آشنایی باشگاه‌ها یا بازیکنان با آیین‌نامه‌های فدراسیون‌های جهانی و ملی، بی‌توجهی به مقررات و نقض قوانین توسط باشگاه‌ها و عدم پرداخت مبلغی تحت عنوان سازوکار در نقل و انتقالات بازیکن در فوتبال داخلی می‌باشد، دومین مفهوم از عوامل تاثیرگذار بر پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌ها، مسائل مربوط به شرایط بازیکن می‌باشد که مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ عدم توجه به زمان اولین عقد قرارداد حرفه‌ای بازیکن، عدم توجه به وضعیت بازیکن حرفه‌ای نظیر: انتقال تا قبل از پایان فصل ۲۳ سالگی بازیکن و عدم توجه به بازه سنی که بازیکن مشمول دریافت حق رشد می‌شود (۱۲ تا ۲۳ سال) می‌باشد، سومین مفهوم از عوامل تاثیرگذار بر پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌ها، عدم توجه و آگاهی از مقوله حق رشد می‌باشد که مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ عدم توجه به پرداخت حق آموزش به باشگاه‌های تعلیم دهنده بازیکن، عدم آگاهی باشگاه‌ها و بازیکنان بین گرامت حق آموزش و سازوکار همبستگی و عدم آگاهی باشگاه‌ها و بازیکنان به پرداخت سهم همبستگی به فدراسیون کشوری در صورت عدم اثبات ارتباط بین بازیکن حرفه‌ای و باشگاه‌هایی که به او آموزش داده پس از ۱۸ ماه از انتقال بازیکن می‌باشد، آخرین مفهوم از عوامل تاثیرگذار بر پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌ها، مسائل مربوط به عقد قرارداد می‌باشد که مشتمل بر چهار کدباز فرعی؛ عدم بهره‌وری از افراد خبره و آشنا در مباحث مربوط، نبود مدیران تخصصی حوزه حقوق ورزش در باشگاه‌ها و فدراسیون فوتبال، کمبود مدیران آشنا به زبان‌های بین‌المللی در باشگاه‌های فوتبال و فدراسیون فوتبال و عدم آشنایی در زمینه عقد قراردادهای ورزشی می‌باشد. با توجه به شرایط موجود می‌توان دریافت که در میان بازیکنان، کارگزاران و مدیران و مسئولین باشگاه‌های فوتبال اطلاعات چندانی در ارتباط با مباحث گرامت آموزش وجود ندارد و این امر تاثیر مستقیمی بر روی دعاوی ورزشی و چالش‌های موجود می‌گذارد، از سویی عدم اعتقاد برخی از باشگاه‌ها به پرداخت حق رشد، نشان از نبود مدیرانی تخصصی و آگاه به امور قراردادی و زبان بین‌المللی برای پیگیری مکاتبات و دادخواهی‌ها را گوش زد خواهد کرد.

عوامل زمینه‌ای پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبال‌ها، عواملی محیطی خاصی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارند که مشتمل بر سه مفهوم اصلی؛ نبود پشتیبانی و اهداف آموزشی، مسائل موجود در سطح باشگاه‌ها و نبود قوانین و رویه‌های مشخص می‌باشد. نبود پشتیبانی و اهداف آموزشی مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ نبود حمایت از باشگاه‌های پایه و سازنده

بازیکنان فوتبال، نبود سیستم جامع غرامت آموزش در داخل کشور و آشنا نبودن برخی از مدیران رده بالای کمیته‌های مربوطه با جزئیات موضوع غرامت آموزش می‌باشد، دومین مفهوم از عوامل زمینه‌ای پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، مسائل موجود در سطح باشگاه‌ها می‌باشد که مشتمل بر سه مقوله فرعی؛ عدم جامعیت و برخورداری باشگاه‌های فوتبال داخل کشور از حق غرامت آموزش، پایبند نبودن برخی از باشگاه‌های حرفه‌ای به پرداخت غرامت آموزش به باشگاه‌های پایه داخلی و عدم دریافت بهره تجاری و اقتصادی باشگاه‌های پایه در ازای بازیکن‌سازی می‌باشد، آخرین مفهوم از عوامل زمینه‌ای پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، نبود قوانین و رویه‌های مشخص می‌باشد که مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ عدم آگاهی باشگاه‌ها از جریمه‌های دیرکردی در ارتباط با عدم پرداخت حق رشد به باشگاه پرورش‌دهنده یا گذشت هرماه از عقد قرارداد، بی‌توجهی به مقررات و نقض قوانین توسط کارگزاران فوتبالی و بازیکنان و عدم برخورداری از قوانین سختگیرانه و شفاف موضوع غرامت آموزش در داخل کشور می‌باشد. در سطح باشگاهی و لیگ‌های پایه مشاهده می‌شود که علاوه بر مربیان و بازیکنان، مسئولین ورزشی نیز آشنایی چندانی با حق رشد و سازوکارهای همبستگی ندارند و حمایتی از سوی مسئولین در جهت مرتفع‌سازی خلاءهای موجود و آموزش و اطلاع‌رسانی جامع وجود ندارد، از طرفی بازیکن‌سازی و پرورش نخبگان ورزشی سود چندانی برای باشگاه‌های فعال پایه ندارد و دیده می‌شود که برخی از باشگاه‌های حرفه‌ای نیز تمایلی برای پرداخت حق رشد بازیکنان به خدمت گرفته شده ندارند که شاید از دلایل اصلی آن؛ عدم آگاهی باشگاه‌ها از جریمه‌های دیرکردی در ارتباط با عدم پرداخت حق رشد بازیکنان به خدمت گرفته شده یا عدم برخورداری از قوانین سختگیرانه و شفاف در حیطه مذکور باشد.

عوامل مداخله‌گر در پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، عواملی محیطی عمومی هستند که بر راهبردها تأثیرات محدودکننده می‌گذارند که مشتمل بر سه مفهوم اصلی؛ کم‌کاری‌های مسئولین مربوطه، استثنائات پرداخت حق رشد و رویه‌های نامناسب می‌باشد. کم‌کاری‌های مسئولین مربوطه مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ توجه کمتر فدراسیون فوتبال به مسئله حق رشد و آموزش بازیکنان، عدم نظارت فدراسیون فوتبال به مساله دریافت و پرداخت حق رشد و آموزش بازیکنان از سوی باشگاه‌ها و عدم توجه و کم‌کاری کمیته انضباطی فدراسیون فوتبال در ارتباط با عملکرد باشگاه‌ها در زمینه پرداخت حق رشد بازیکنان می‌باشد، دومین مفهوم از عوامل مداخله‌گر در پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبالیست‌ها استثنائات پرداخت حق رشد می‌باشد که مشتمل بر چهار کدباز فرعی؛ فسخ قرارداد یکطرفه توسط بازیکنان بدون دلیل و شرایط موجه، انتقال بازیکن به دو رده (لیگ) پایین‌تر از رقابت‌های داخلی، تغییر وضعیت بازیکن حرفه‌ای در هنگام انتقال به آماتور و منحل‌شدن یا ورشکستگی باشگاه‌های ذی‌نفع دریافت حق رشد می‌باشد، آخرین کدباز از عوامل مداخله‌گر در پرداخت حق رشد (غرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، رویه‌های نامناسب می‌باشد که مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ عدم تعهد بازیکنان و باشگاه‌ها به پرداخت غرامت آموزش، عدم جریمه باشگاه‌های خاطی به علت پرداخت نکردن غرامت آموزش و ناتوانی در برقراری ارتباط بین بازیکن و باشگاه‌هایی که مسئولیت آموزش وی را برعهده داشته‌اند در ارتباط با پرداخت حق‌الزحمه می‌باشد. به عنوان عوامل متداخل می‌توان به وضعیت عملکردی در سطح فدراسیون فوتبال و کمیته‌های مذکور اشاره داشت در واقع بعد نظارت بر روی عملکرد باشگاه و موازی با آن، برخورد با باشگاه‌های خاطی باید بیشتر مورد

بررسی قرار گیرد، البته گاهی با تغییر وضعیت بازیکن‌ها، انتقال آن‌ها به رده‌های پایین‌تر یا فسخ قرارداد یک طرفه، پرداخت حق رشد شامل حال آنها نمی‌شود همچنین گاهی اوقات با اتوانی در برقراری ارتباط بین بازیکن و باشگاه‌هایی که مسئولیت آموزش وی را برعهده داشته‌اند، مشکلاتی برای پرداختی‌ها به وجود آمده که در این موارد پرداختی‌ها به فدراسیون فوتبال کشوری تعلق خواهد گرفت.

راهکارهای بهبود پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، کنش‌هایی که در پاسخ به پدیده مرکزی صورت می‌گیرد که مشتمل بر چهار مفهوم اصلی؛ هدف‌گذاری و تغییر رویه‌های موجود، شفاف‌سازی نحوه پرداخت و محاسبه حق رشد، آموزش و ایحاد آگاهی و بهره‌مندی بیشتر از مقررات و آیین‌نامه‌ها را می‌باشد. هدف‌گذاری و تغییر رویه‌های موجود مشتمل بر پنج کدباز فرعی؛ ترغیب باشگاه‌ها و آکادمی‌های فوتبال به پرورش استعدادها، معرفی بازیکنان نخبه به جامعه فوتبال از سوی باشگاه‌های پایه، جریمه باشگاه‌های خاطی در زمینه عدم پرداخت گرامت آموزش، استفاده از ابزارهای رسانه‌ای در جامعیت یافتن موضوع گرامت آموزش و استفاده از مدیران آشنا به گرامت آموزش در باشگاه‌های فوتبال می‌باشد. دومین مفهوم از راهکارهای بهبود پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، شفاف‌سازی نحوه پرداخت و محاسبه حق رشد می‌باشد که مشتمل بر چهار کدباز فرعی؛ تاکید بر مسئولیت باشگاه گیرنده بازیکن جدید در محاسبه میزان سهم مشارکت به باشگاه یا باشگاه‌های پیشین، تاکید بر مسئولیت باشگاه گیرنده بازیکن جدید در تعیین زمان و نحوه پرداخت سهم مشارکت به باشگاه یا باشگاه‌های پیشین، یاری رساندن بازیکن در ایفای تعهدات باشگاه در ارتباط با تعیین سهم و پرداخت مبلغ حق رشد و سازوکار همبستگی و کمک و بهره‌مندی از تاریخچه بازی در شناسنامه فوتبالی بازیکن برای تعیین سهم و پرداخت مبلغ حق رشد و سازوکار همبستگی می‌باشد. سومین مفهوم از راهکارهای بهبود پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، آموزش و ایحاد آگاهی می‌باشد که مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ راهنمایی و آموزش اخلاق حرفه‌ای به باشگاه‌ها، راهنمایی و آموزش در ارتباط با نحوه دریافت حق رشد و راهنمایی و آموزش در ارتباط با نحوه تنظیم قراردادهای ورزشی می‌باشد، آخرین مفهوم از راهکارهای بهبود پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، بهره‌مندی بیشتر از مقررات و آیین‌نامه‌ها می‌باشد که مشتمل بر شش کدباز فرعی؛ توجه به بحث حق رشد ورزشکاران طبق ماده ۲۰ از فصل هفتم مقررات نقل و انتقال بازیکنان فیفا، توجه به بحث حق رشد ورزشکاران طبق آیین نامه مصوب فدراسیون فوتبال، آموزش استثنائات حق رشد طبق ماده ۲۳ قوانین نقل و انتقال فیفا، آموزش مهلت پرداخت حق رشد طبق بند ۵ از ماده ۲۴ آیین نامه نقل و انتقال و تعیین وضعیت بازیکنان، آموزش مهلت پرداخت حق رشد طبق ماده سوم از پیوست ۴ آیین نامه نقل و انتقال فیفا و آموزش پرداخت سازوکار همبستگی با توجه به مقررات بین المللی نظیر آیین نامه نقل و انتقال و تعیین وضعیت بازیکنان فدراسیون جهانی فوتبال و ماده ۲۱ این آیین نامه می‌باشد. در ارتباط با راهکارها باید اذعان نمود که در سطوح بالایی و مسئول ورزش فوتبال باید برای خاطیان امر جریمه‌ها و تدابیر مناسب‌تری در نظر بگیرند و در گام بعدی آموزش‌ها و اطلاع‌رسانی‌های مناسبی در ارتباط با گرامت آموزش و سازوکارهای همبستگی صورت گیرد تا شاهد تصمیم‌گیری‌های مناسب‌تری از سوی بازیکنان و باشگاه‌ها و کاهش چالش‌های موجود در این امر باشیم همچنین می‌توان با بهره‌گیری از مقررات و آیین‌نامه‌های موجود بتوان آگاهی و اطلاع‌رسانی بیشتری را شاهد باشیم.

پیامدهای حاصل از پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، که به دنبال اعمال راهکارها و برطرف کردن محدودکننده‌های بیان شده پدیدار می‌شود که مشتمل بر پنج مفهوم اصلی؛ کاهش حواشی ورزش، افزایش آگاهی از حقوق ورزش، ارتقاء سطح فوتبال کشور، بهبود عملکرد و درآمدزایی و حمایت و پشتیبانی از بازیکنان پایه می‌باشد. کاهش حواشی ورزش مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ کاهش حاشیه‌های نقل و انتقال بازیکنان به باشگاه‌ها، کاهش دعوی حقوقی باشگاه‌ها در زمینه نقل و انتقال بازیکنان به باشگاه‌های دیگر و کاهش درگیری‌های رسانه‌ای مدیران باشگاه‌ها در شبکه‌های رسانه‌ای و مطبوعات می‌باشد، دومین مفهوم از پیامدهای حاصل از پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، افزایش آگاهی از حقوق ورزش می‌باشد که مشتمل بر دو کدباز؛ مشخص شدن چارچوب حقوقی کارآمد به منظور بهره‌مندی باشگاه‌ها از موضوع گرامت آموزش و افزایش دانش حقوقی مدیران، بازیکنان، کادر فنی و کارگزاران در ارتباط با موضوع گرامت آموزش می‌باشد، سومین مفهوم از پیامدهای حاصل از پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، ارتقاء سطح فوتبال کشور می‌باشد که مشتمل بر چهار کدباز فرعی؛ افزایش میزان قدرت رقابت عادلانه باشگاه‌ها با یکدیگر، افزایش سطح کیفیت لیگ‌ها و رقابت‌های داخلی، رشد کمی و کیفی رقابت‌های پایه و افزایش کسب افتخار و ارزش برای کشور با درخشش لژیونرها در لیگ‌های خارجی می‌باشد. چهارمین مفهوم از پیامدهای حاصل از پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، بهبود عملکرد و درآمدزایی می‌باشد که مشتمل چهار کدباز فرعی؛ افزایش ورود ارز به داخل کشور با انتقال بازیکنان پرورش یافته به باشگاه‌های خارجی، افزایش انگیزه باشگاه‌های بازیکن‌ساز به منظور پرورش استعدادها از سنین پایه، ورود موضوع گرامت آموزش به درآمدهای مستمر و ثابت باشگاه‌ها در طول فصول مختلف و افزایش تعهد باشگاه‌ها در قبال پرداخت گرامت آموزش بازیکنان می‌باشد. آخرین مفهوم از پیامدهای حاصل از پرداخت حق رشد (گرامت آموزش) فوتبالیست‌ها، حمایت و پشتیبانی از بازیکنان پایه می‌باشد که مشتمل بر سه کدباز فرعی؛ افزایش محافظت از بازیکنان سنین پایه، افزایش میزان دستمزد بازیکنان سنین پایه در باشگاه‌های فوتبال و معرفی بازیکنان توانمند و مستعد به تیم‌های باشگاهی با مدنظر قرارداد حق باشگاه مبدا می‌باشد. با ارائه راهکارهای مذکور می‌توانیم شاهد افزایش آگاهی و بهبود عملکرد در ارتباط با پرداختی‌های حق رشد بازیکنان و کاهش دعوی موجود در این حیطه باشیم، همچنین شاهد افزایش توانمندی‌های بازیکنان با حمایت‌های صورت گرفته و نقل و انتقال آنها در سطح لیگ‌های حرفه‌ای جهانی باشیم، که یکی از دلایل مهم تحقق این امر، افزایش سطح کیفیتی رقابت‌های پایه و به دنبال آن کشف استعدادهای بالقوه در رقابت‌های داخلی باشد، از طرفی درگاه جدیدی برای افزایش درآمدزایی و فعالیت‌های تجاری برای باشگاه‌ها رقم خواهد خورد که می‌تواند بسیاری از چالش‌های مالی آنها را مرتفع سازد.

باتوجه به نتایج حاصل از پژوهش پیشنهاد می‌شود مسئولین محترم فدراسیون فوتبال تلاش بیشتری در جهت آموزش و اطلاع‌رسانی بیشتر در جهت آشنایی با مصادیق گرامت رشد به بازیکنان و باشگاه‌های فوتبال داشته باشند و همچنین با برگزاری کارگاه‌های آموزشی به آموزش مقررات و آیین‌نامه‌های موجود در این زمینه بپردازند تا بتوان شاهد افزایش درآمدزایی در سطح باشگاه‌ها و افزایش نقل و انتقالات در سطح بین‌المللی باشیم.

منابع و مأخذ

1. rostamzadeh P, sadeghi H, assari A, yavary K. The Effect of Government Investment in Sports on Economic Growth in Iran. QJER 2015; 14 (4) :177-210
2. Carlos LP, Ezequiel R, Anton K. How does Video Assistant Referee (VAR) modify the game in elite soccer?. International Journal of Performance Analysis in Sport. 2019 Jul 4;19(4):646-53.
3. Krasniqi S, Krasniqi B. Sport and peacebuilding in post-conflict societies: the role of Open Fun Football Schools in Kosovo. Journal of Aggression, Conflict and Peace Research. 2019 Jun 25;11(3):145-57.
4. Nesse M, Moe VF, Sæther SA. Unified approaches on talent development in football? Differences and similarities among representatives from a football association and two professional football clubs. Cogent Social Sciences. 2020 Jan 1;6(1):1785216.
5. Commission of the European Union, White Paper on Sport, COM. final 391, July 2007, paras. 4.1–4.2.
6. Ford PR, Ward P, Hodges NJ, Williams AM. The role of deliberate practice and play in career progression in sport: the early engagement hypothesis. High ability studies. 2009 Jun 1;20(1):65-75.
7. Noori, M., Sadeghi, H. A Review of Sport Talent Identification Studies. Sport Management Journal, 2018; 10(2): 400-387. doi: 10.22059/jsm.2017.219155.1716
8. De Weger F. The jurisprudence of the FIFA dispute resolution chamber. TMC Asser Press; 2016 Sep 30.
9. Morrow S. Accounting for football players. Financial and accounting implications of 'royal club liégois and others V Bosnian' for football in the United Kingdom. Journal of Human Resource Costing & Accounting. 1997 Jan 1;2(1):55-71.
10. Ericson T. The Bosman case: effects of the abolition of the transfer fee. Journal of sports economics. 2000 Aug;1(3):203-18.
11. Schmidt D. The effects of the Bosman-case on the professional football leagues with special regard to the top-five leagues (Bachelor's thesis, University of Twente).
12. Sæther SA. Characteristics of professional and non-professional football players—an eight-year follow-up of three age cohorts.
13. Weatherill S, Weatherill S. The Olivier Bernard case: how, if at all, to fix compensation for training young players?. European Sports Law: Collected Papers. 2014:485-96.
14. O'Leary L. Labour law. In Handbook on International Sports Law 2022 Jul 22 (pp. 486-519). Edward Elgar Publishing.
15. Brennan TD. Over compensation: the battle for training compensation and solidarity in United States Soccer. The International Sports Law Journal. 2017 Apr;16(3):228-33.
16. Ouno SA. A discourse on the non-application of the training compensation system to female footballers and its ramifications. 2021.
17. Bakker M. The training compensation system. The International Sports Law Journal. 2008 Jan 1(1-2):29-38.

18. de Weger F. Training compensation and the relevance of a valid waiver. *The International Sports Law Journal*. 2013 Dec;13(3):236-41.
19. Lindholm J. Case C-325/08, *Olympique Lyonnais SASP v. Olivier Bernard and Newcastle United UFC*, Judgment of the Court of Justice (Grand Chamber) of 16 March 2010. *Common market law review*. 2010 Aug 1;47(4).
20. Vasiliev IA, Aroyan MU. The main issues on paying the training compensation in FIFA Dispute Resolution Chamber's cases. 2017.
21. PAPANTONIOU A. The Training Compensation system of FIFA. *Rassegna di diritto ed Economia dello Sport*. 2017 Jul 1;12(2).
22. Sánchez JA. Un puente para llegar antes: Los derechos de formación en el fútbol español a propósito de la decisión del TAS caso 2011/A/2477 *Spartak Moscow V. RFU and FC Rostov*. *Revista Aranzadi de derecho de deporte y entretenimiento*. 2013(40):371-87.
23. García B. Sport governance after the White Paper: the demise of the European model?. *International journal of sport policy*. 2009 Nov 23;1(3):267-84.
24. Laskowski J. Solidarity compensation framework in football revisited. *The International Sports Law Journal*. 2019 Mar 13;18(3):150-84.
25. Ghorbani, E., Shahlaee bagheri, J., shabani bahar, G. Identifying stages, effective factors, results and strategies of Iranian football talent management. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 2024.
26. ZARE ABANDANSARI, Mohammad; AZIZIAN KOHAN, NASRIN; REZAPOUR, Fatemeh. Development of Strategies Related to Revenue Generation of Esteghlal & Persepolis Football Clubs. *Communication Management in Sport Media*, 2022, 10.1: 40-55.
27. Mehdipor, S., Nadri, A., Sajadian, M. Providing a model of prerequisites for establishing the talent management process in football in Khuzestan province. *Contemporary Studies On Sport Management*, 2022.

نسخه آماده انتشار تهیه شد
مدیریت ورزش